

Šifra tekmovalca/-ke

DRŽAVNO TEKMOVANJE S PODROČJA GEOGRAFIJE ZA OSNOVNO ŠOLO 2024/2025

Tekmovalna skupina: Osnovna šola B (6. in 7. razred); **sklopa A in B**

Draga tekmovalka, dragi tekmovalec!

Čestitke za uvrstitev na državno raven tekmovanja s področja geografije. Veseli nas, da na njem sodeluješ.

Najprej prilepi svojo šifro v za to predvideni prostor.

Uporabljaš lahko kemični svinčnik ali nalivno pero.

Naloge rešuj tako, da odgovore v sklopu A vpišeš v preglednico na ocenjevalnem obrazcu, odgovore v sklopu B pa čitljivo napišeš na predvidena mesta pri posamezni nalogi. Odgovore iz sklopa A bomo upoštevali le, če bodo zapisani v preglednici na ocenjevalnem obrazcu. Če se zmotiš, napačen odgovor prečrtaj in jasno zapiši novo rešitev.

Za reševanje nalog v sklopih A in B imaš na voljo 60 minut. Število točk, ki jih lahko dosežeš v tem delu, je 30.

Želimo ti veliko uspeha.

Državna tekmovalna komisija

Šifra tekmovalca/-ke

OCENJEVALNI OBRAZEC

DRŽAVNO TEKMOVANJE S PODROČJA GEOGRAFIJE ZA OSNOVNO ŠOLO 2024/2025

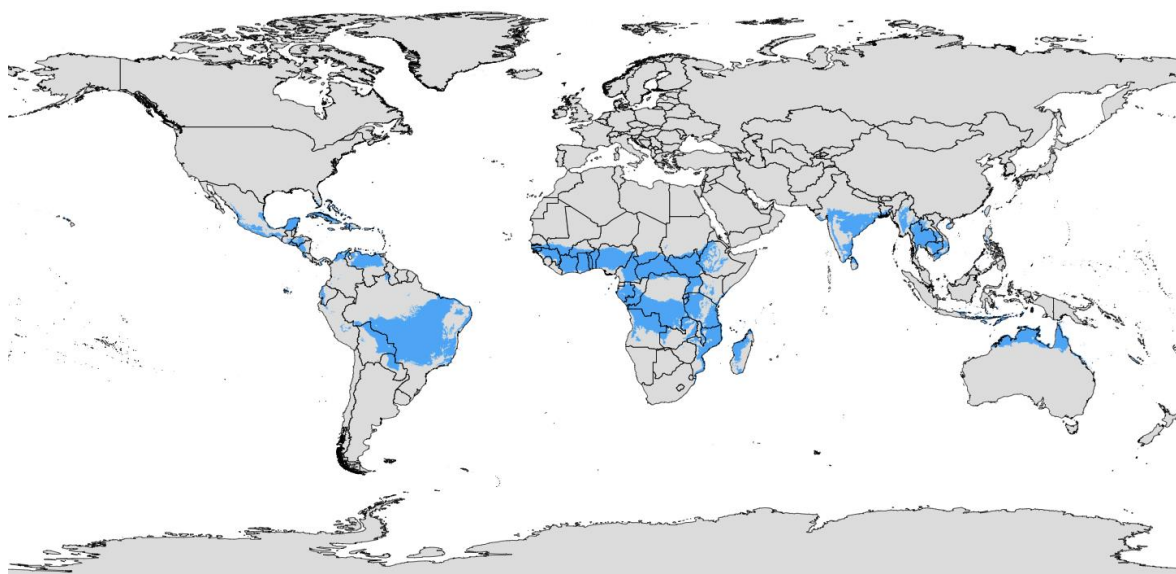
Tekmovalna skupina: Osnovna šola B (6. in 7. razred); **sklopa A in B**

SKLOP	NALOGA	MOŽNO ŠT. TOČK	ODGOVOR
A	1.	1	
	2.	1	
	3.	1	
	4.	1	
	5.	1	
	6.	1	
	7.	1	
	8.	1	
	9.	1	
	10.	1	
SKUPNO ŠTEVILO TOČK		10	

SKLOP	NALOGA	MOŽNO ŠT. TOČK	DOSEŽENO ŠT. TOČK
B	11.	1	
	12.	2	
	13.	2	
	14.	2	
	15.	2	
	16.	1	
	17.	1	
	18.	1	
	19.	2	
	20.	1	
	21.	2	
	22.	1	
	23.	2	
SKUPNO ŠTEVILO TOČK		20	

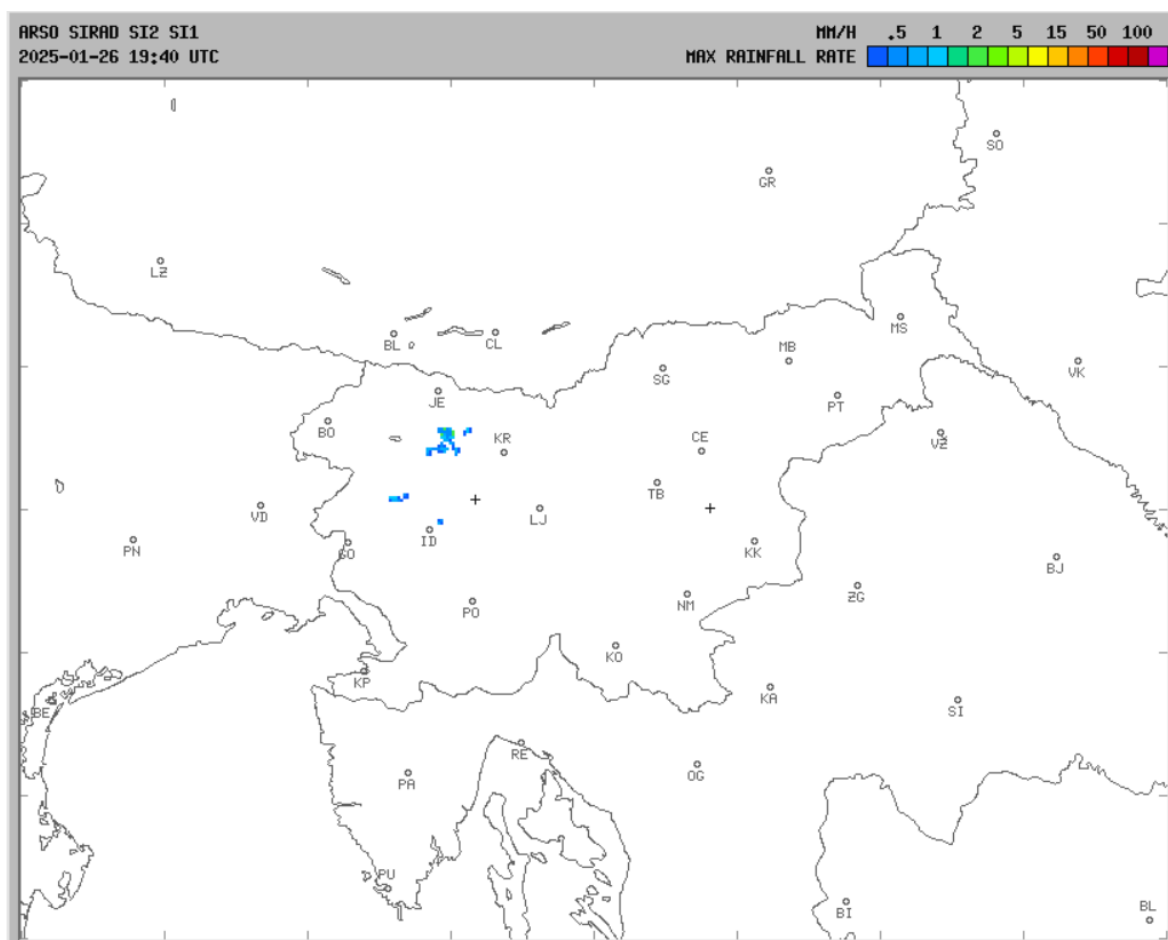
SKLOP A

Pri nalogah od 1 do 10 v sklopu A izberi pravilni odgovor in črko pred njim zapiši na ocenjevalni obrazec. PRILOGE (slike 5-8) pripadajo nalogam v sklopu A.

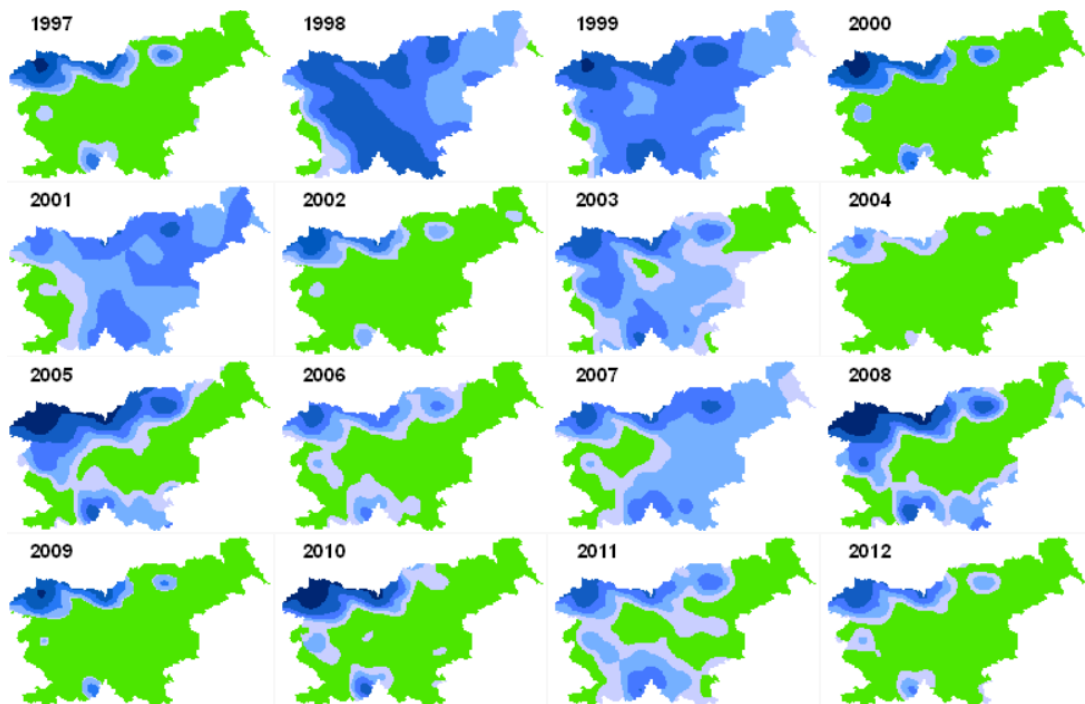
Slika 5: Podnebni tip

Vir: Wikimedia. (b. d.). *Climates*. <https://upload.wikimedia.org/wikipedia>

Slika 6: Radarska slika padavin na dan 26. 1. 2025

Vir: Arso. (b. d.). *Radarska slika padavin*. <https://meteo.arso.gov.si/met/si/weather/observ/radar>

Slika 7: Božično jutro od leta 1997 do 2012

Vir: Arso. (b. d.). Časovni trak <https://meteo.arso.gov.si>

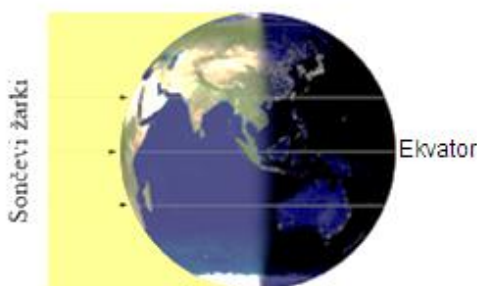

Slika 8: Energetski vir

Vir: Euchbeniki. (b. d.). Gospodarstvo. <https://euchbeniki.sio.si/geo9/2624/index3.html>

1. Obkroži črko pred pravilno trditvijo, ki v celoti opisuje možno posledico podnebnih sprememb.

- a) Morski led se na enem polu tali, medtem ko na drugem raste. Arktika bo tako v povprečju vsako leto pridobila nekaj kvadratnih kilometrov ledu, dočim ga bo Antarktika izgubila.
- b) Zaradi podnebnih sprememb se vse bolj talijo kopenski ledeniki. Posledično se bo povečeval albedo (odboj svetlobe) s površine Zemlje, kar bo povzročilo manjšo absorpcijo svetlobe.
- c) Zaradi segrevanja ozračja se bodo ledeniki v gorah talili, gozdna meja pa se bo znižala.
- d) Severnoatlantskemu morskemu toku se bo zaradi taljenja sladkovodnega ledu znižala koncentracija soli v morski vodi. Zaradi manjše razlike v gostoti vode Severnoatlantski tok ne bo segal do Evrope, zaradi česar se bo ta spopadala z nižjimi temperaturami.
- e) Povečal se bo izbor kmetijskih rastlin, zmanjšalo pa se bo širjenje rastlinskih bolezni in širjenje tujih invazivnih rastlinskih vrst, zlasti plevelov.

Slika 1: Osvetlitev Zemlje s Soncem

Vir: Wikipedia. (b. d.). *Earth*. <https://simple.wikipedia.org>

2. Zaradi nagiba Zemljine osi deli našega planeta prejemajo različno količino Sončevega obsevanja. Obkroži črko pred trditvami, ki pravilno opisujejo posledice v primeru, če bi bila Zemljina os popolnoma navpična. Pomagaj si s sliko 1. Obkroži pravilni odgovor.

- a) Dan bi bil dolg 10 ur. Sonce bi bilo najmočnejše od aprila do junija. Najvišjo povprečno temperaturo bi imeli kraji na severni polobli.
- b) Dan in noč bi bila povsod enako dolga. Sonce bi bilo najmočnejše od novembra do januarja. Najvišjo povprečno temperaturo bi imeli kraji ob ekvatorju.

- c) Dan in noč bi bila enako dolga le na južni polobli. Sonce bi bilo najmočnejše od aprila do junija. Najvišjo povprečno temperaturo bi imeli kraji na zahodni polobli.
- d) Dan in noč bi bila povsod enako dolga. Sonce bi vse leto sijalo z enako močjo. Vsi kraji na Zemlji bi imeli vse leto enako povprečno temperaturo.
- e) Noč bi bila dolga 15 ur. Sonce bi bilo najmočnejše od decembra do marca. Najvišjo povprečno temperaturo bi imeli kraji na južni polobli.

3. Obkroži črko pred seznamom držav, v katerih danes pridelajo največ riža:

- a) Mongolija, Bangladeš, Japonska;
- b) Egipt, Maroko, Alžirija;
- c) Francija, Madžarska, Rusija,
- d) Avstralija, Filipini, Nova Zelandija;
- e) Kitajska, Indija, Indonezija.

Sliki 2 in 3: Polarni območji

Vir: Wikipedia. (b. d.). <https://wikipedia.org>

4. Oglej si sliki 2 in 3. Obkroži črko pred pravilno trditvijo.

- a) Obe fotografiji sta posneti na Arktiki.
- b) Pingvini ne živijo na Antarktiki.
- c) Severni medvedi živijo na Antarktiki.
- d) Pingvini in severni medvedi živijo skupaj na Arktiki.
- e) Pingvini živijo na Antarktiki, severni medvedi na Arktiki.

Slika 4: Rečno površje

Vir: Eucbeniki. (b. d.). *Rečno površje*.

<https://eucbeniki.sio.si/geo1/2501/index4.html>

5. Katero rečno obliko prikazuje slika 4?

Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

- a) Vršaj.
- b) Meander.
- c) Delta.
- d) Izvir.
- e) Prodišče.

6. Katero podnebje prikazuje modra barva na sliki 5? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

- a) Ekvatorialno podnebje.
- b) Monsunsko podnebje.
- c) Savansko podnebje.
- d) Sredozemsko podnebje.
- e) Puščavsko podnebje.

7. V Premogovniku Velenje se je januarja 2025 zgodila huda rudarska nesreča, ko je rov, kjer so kopali rudarji, zasula mokra glina. Katero vrsto premoga kopljejo v velenjskem premogovniku? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

- a) Kremen.
- b) Rjavi premog.
- c) Črni premog.
- d) Antracit.
- e) Lignit.

8. Univerzalni koordinirani čas (ang. kratica UTC) je mednarodno sprejet standardni čas. S pomočjo slike 6 odčitaj uro, ko je bila izmerjena količina padavin na našem ozemlju:

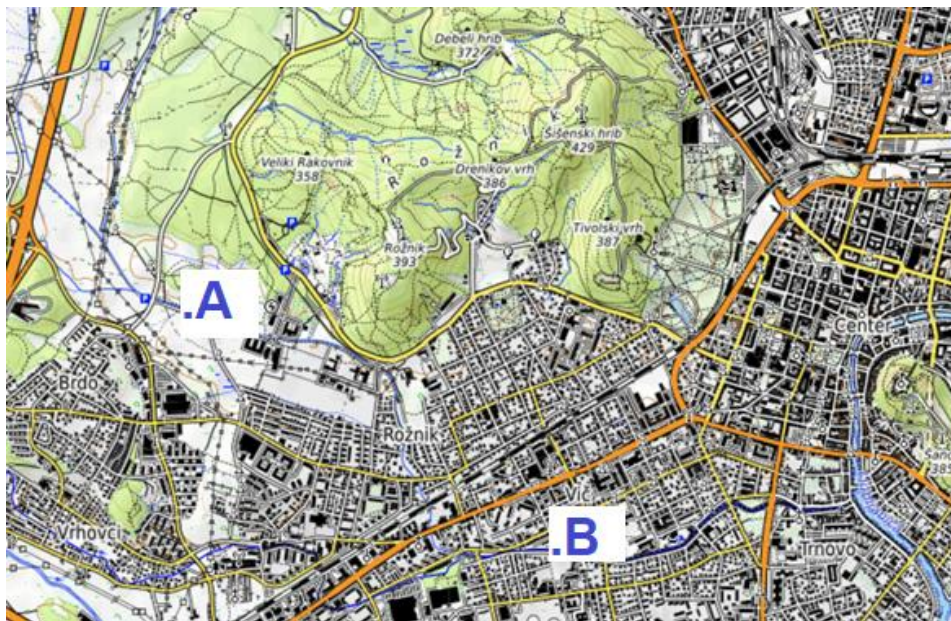
- a) ob 19:40;
- b) ob 20:10;
- c) ob 20:40;
- d) ob 21:40;
- e) ob 22:10.

9. S pomočjo slike 7 sklepaj, kateri naravni pojav prikazujejo zemljevidi? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

- a) Potrese.
- b) Plazove.
- c) Poplave.
- d) Snežno odejo.
- e) Onesnaženje kopalnih voda.

10. Pot katerega energetskega vira predstavlja slika 8? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

- a) Zemeljski plin.
- b) Nafta.
- c) Premog.
- d) Biomasa.
- e) Jedrsko gorivo.

Slika 9: Izsek zemljevida

Vir: OpenTopoMap. (b. d.). Topografski zemljevid. <https://opentopomap.org/#map=14/46.05057/14.47517>

11. Poimenuj označena potoka, ki povzročata hudourniške poplave na Ljubljanskem barju. (1 točka)

A: _____ B: _____

12. Pojasni dva vzroka za nastanek poplav na Ljubljanskem barju.

Pojasnilo 1:

Pojasnilo 2:

(2 točki)

13. Na sliki 10 je vas Lipe na Ljubljanskem barju, ki so jo septembra 2010 prizadele poplave. Zakaj se v zadnjem desetletju na Ljubljanskem barju, kljub ogroženosti zaradi poplav, pojavljajo novogradnje?

(2 točki)

Razlaga 1:

Razlaga 2:

Slika 10: Naselje Lipe

Vir: Wikipedia. (b. d.). Lipe. <https://sl.wikipedia.org>

14. Naštej tri naravne prepreke, ki lahko v mestih po svetu zmanjšajo nevarnost pred naravnimi nesrečami, kot so hudourniške in nižinske poplave?

_____, _____ in _____
(2 točki)

15. Navedi in kratko primerjalno opiši dve razliki med zemeljskimi plazovi v tropskih območjih in zemeljskimi plazovi v srednjih oz. visokih geografskih širinah.

(2 točki)

Razlika 1:

Razlika 2:

16. Zakaj imajo naravne nesreče v mestih tako velik vpliv na možnosti oskrbe s hrano tamkajšnjih prebivalcev? Obkroži tisti pravilni odgovor, ki ga literatura navaja kot najpomembnejši dejavnik.

(1 točka)

- a) Ker je v mestih zelo osredotočena prehrambena industrija.
- b) Ker imajo trgovine premalo zalogo.
- c) Ker zmanjka energetske oskrbe in prebivalci ne morejo do trgovin.
- d) Mestno prebivalstvo se zanaša skoraj izključno na kratkoročne nakupe blaga v trgovinah, kar pomeni, da imajo doma majhne zaloge dobrin.
- e) Ker se v veliki meri pojavi črni trg oz. preprodaja izdelkov.

17. Obkroži črki pred trditvama, ki veljata za sušo leta 2022 v Sloveniji.

(1 točka)

- a) Suša je prizadela vse slovenske občine.
- b) Na Krasu je julija izbruhnil do tedaj najobsežnejši požar.
- c) Dognojevanje ozimnih žit z dušičnimi mineralnimi gnojili v februarju je dalo velik učinek na njihovo rast.
- d) September je vsem regijam prinesel izrazite vodnobilančne presežke, najobilnejše so bile padavine na širšem območju zahodno od Ljubljane.

18. Katere tri rastline oziroma skupine rastlin so bile v suši leta 2022 v Sloveniji glede na ocenjeno škodo najbolj prizadete? Obkroži črko pred pravilnimi odgovori.

(1 točka)

- a) Hmelj.
- b) Ječmen.
- c) Sadno drevje.
- d) Krompir.
- e) Jagodičevje.

19. Zapiši dve dolgotrajnejši posledici izbruha ognjenika Tambora na klimatske anomalije na severni polobli v letih 1816/17.

(2 točki)

Posledica 1:

Posledica 2:

20. Z dvema konkretnima primeroma zapiši, kakšen je bil na področju kulture odziv prebivalstva na družbeno krizo v začetku 19. stoletja v Evropi. (1 točka)

_____ in _____

21. Na sliki 11 je prevozno sredstvo (predhodnik kolesa), ki je peljalo hitreje od poštnih kočij.

a) Kako se imenuje prevozno sredstvo na sliki 11?

b) Zakaj prevozno sredstvo na sliki 11 pogosto povezujejo z lakoto v času krize leta 1817?

Slika 11: Predhodnik kolesa

(2 točki)

Vir: Wikipedia. (b. d.). Thomas McCall leta 1869 na svojem kolesu. <https://en.wikipedia.org>

22. Obkroži črki pred dvema pravilnima trditvama, ki se navezujeta na razmere po izbruhu vulkana Tambora. (1 točka)

- a) V časopisju na Slovenskem se je začel velik medijski linč prekupčevalcev, ki so jih pogosto enačili z Judi.
- b) Najbolj nemirni prostor v času krize leta 1817 je bila Anglija.
- c) V Franciji so leta 1817 uvedli varovalke, s katerimi so določili, kje morajo banke nalagati denar in kako je zavarovan denar posameznika.
- d) V času krize so se vzpostavile nadzorovane pomoči za revne; ena takšnih je bila reorganizacija oskrbe revnih v Ljubljani.

23. Z dvema primeroma utemelji poved »Lakota je bolezen«, ki velja za obdobje krize. (2 točki)

